

The effect of cultural capital components on women's feeling of social security

(Case study: 20 to 50 years old women in Sari, Iran)

Hossein Nazaktabar^{*}, Hadi Ebrahimi Kiyapei^{}**

Abstract

The feeling of social security is impacted by different factors, among which is the concept of cultural capital. Bourdieu argues that cultural capital includes mental attitudes, styles and qualities, as well as, life time habitus, obtained by education and socialization. He identified, and distinguished, between three forms of cultural capital – including: embodied; objective; and institutionalised. The social security literature is enriched by studies like Hasanvand (2017), Abbasi Esfajar & Razaqi Maleh (2017), Bahripour et al. (2011), Lewis Berry & Wilsh (2010), Weaver (2010) and Eckart & Crain (2006), who studied this notion in different perspectives. Cultural capital components cause different life styles, and hence diverse interests. As a result, its impacts on the women's perceptions of the social security are different. In this paper, the authors aim to study the impacts of cultural capital components on women's feeling of social security.

* Assistant Professor of Sociology department, Payame Noor University, Tehran, Iran (corresponding author), hntabar@pnu.ac.ir

** Faculty member of Islamic Republic of Iran Broadcasting University, Tehran, Iran, ebrahimih56@yahoo.com

Date received: 2022/04/22, Date of acceptance: 2022/07/23

Copyright © 2018, This is an Open Access article. This work is licensed under the Creative Commons Attribution 4.0 International License. To view a copy of this license, visit <http://creativecommons.org/licenses/by/4.0/> or send a letter to Creative Commons, PO Box 1866, Mountain View, CA 94042, USA.

Methods and Materials

This research is classified as an applied and descriptive survey, methodologically. To carry out the study, it was taken women aged 20 to 50, living in Sari, Iran, as the target population. Based on Cochran's sampling formulation, we are required to select sample size of 364 people, by a multi-stage cluster sampling method. The participants in the research were prepared by a questionnaire, and thereafter, the gathered data were analyzed by Pearson's correlation and multivariate regression tests.

Results and Discussions

The research results show a significant positive relationship between embodied capital and the feeling of social security. As well, the results obtained from Pearson's correlation test show a significant positive relationship between the two variables of objective capital and feeling of social security. Finally, the findings suggest a significant positive relationship between the variables of institutional capital and the feeling of social security. According to the beta statistic, as an indicator of how much each independent variable affects the dependent variable, the objective capital variable with a beta value of 36% is the element with the highest impact, followed by institutional culture with a beta value of 24% , and embodied capital as the third most influential variable with a beta value of 20%. According to the aforementioned statistic, the coefficient of determination is calculated as 0.38, that is, 38% of the variance and changes in women's feeling of social security is explained by the the research variables.

Conclusion

Security is a multidimensional phenomenon. As a result, one may study the feeling of social security in a society by economic, social and political perspectives. It is critical clear that paying attention to the impacts of cultural capital on women's feeling of social security, which plays an essential role in their social and cultural development, besides its position as one of the pillars of sustainable development in a society, is critically important. The research results show a significant positive correlation between the components of cultural capital and the feeling of social security variable. These results correspond to the findings of Hasanvand (2017), Bahripour et al. (2011) and Ekart & Crain (2006). We concluded that raising cultural capital among women, heighten their feeling of social security. Thus and so,

educational institutions and Social Media, especially TV networks, could take effective measures to deepen the feeling of social security among women through production and broadcasting quality cultural programs.

Keywords: Cultural capital; embodied capital; objective capital; institutionalized cultural capital; feeling of social security.

Bibliography

- R. Stones, *Great Sociological Thinkers*, translated by M. Mir Damadi, Markaz Publications, Tehran, Iran. 2000.
- Ph. Smith, *An introduction to contemporary cultural theory*, translated by H. Pouyan, Cultural Research Office, Tehran. 1997.
- Bahripour et al., investigating the relationship between social capital and the feeling of social security, *Strategic Research Journal of Security and Social Order*, 4: 55-87. 2012.
- Bourdieu et al., *Social Capital: Trust, Democracy and Development*, translated by A. Khakbaz and H. Pouyan, Shirazeh Publishing Assosition, Tehran, Iran. 2012.
- B. Bayat, *Sociology of Feeling of Security*, Amir Kabir Publications, Tehran, Iran. 2008.
- I. Hajiani, A methodological framework to investigate the feeling of social security, *Quarterly Journal of Social Security Studies*, Naja Social Deputy Publications, Tehran, Iran. 2005.
- M. Hassanvand, the relationship between socio-cultural capital and feeling of security among women of Khorram Abad, *Lorestan Police Scientific Journal*, 6: 27-57. 2017.
- H. Rouhani, an introduction to the theory of cultural capital, *Rahbord Quarterly Journal*, 53: 34-70. 2008.
- G. Ritzer, *Sociological Theories in the Contemporary Era*, translated by M. Salasi, Scientific Publications, Tehran, Iran. 1995.
- H. Zanjanizadeh, an introduction to Pierre Bourdieu's sociology, *Journal of Social Sciences*, Ferdowsi University Publications, 2: 3-23. 2013.
- S. Seidman, *Conflict of Opinions in Sociology*, translated by H. Jalili, Nei Publications, Tehran, Iran. 2016.

- M. Sharapour and Gh. Khoshfar, the relationship between cultural capital and the social identity of youth, a case study in Tehran, *Social Science Journal*, 20: 133-147. 2012.
- S. R. Salehi Amiri, *Cultural Concepts and Theories*, Nashr Ghoqnos Publications, Tehran, Iran. 2016
- A. Abbasi Esfanjar and H. Razaghi Maleh, Investigating the effect of cultural capital on the feeling of security among the citizens of Mazandaran province, Iran, *Journal of Social Security*, 2: 109-148. 2017.
- A. Abdullah Khani, *Security theories*, Cultural Institute of International Studies and Research, Tehran, Iran. 2004.
- P. Asgari et al., Designing a model of cultural capital development in the Iranian family, *Iran Social Development Studies*, 2: 27-39. 2017.
- M. Fazli, *consumption and lifestyle*, Sobh Sadegh Publications, Qom, Iran, 2012.
- M. Kolachian, *Social Security Implementation Solutions*, Social Security Conference, Tehran: Police Social Vice-Chancellor. 2004.
- A. Giddens, *The Consequences of Modernity*, translated by M. Talasi, Markaz Publications, Tehran, Iran. 1998.
- R. Mandel, *The changing face of national security*, translated by Research Institute of Strategic Studies, Research Institute of Strategic Studies Publications, Tehran, Iran. 2000.
- Gh. Nasri, *The Meaning and Elements of Security Sociology*, Strategic Studies Institute, Tehran, Iran. 1999.
- F. Nowrozi et al., investigating the feeling of social security and effecting social factors among women aged 15-29 in Tehran, Iran, *Rahbord Quarterly Journal*, 53: 129-159. 2008.
- M. Noghani, *Education and Cultural Reproduction*, *Journal of Social Sciences Development*, 3: 1-25. 2013.
- M. Navidnia, an introduction to social security, *Strategic Studies Quarterly Journal*, 19: 53-70. 2003.
- Gh. Vathaghi, *Imam Ali's measures and practices in providing social security*, Tehran, Iran: Naja Research and Development Center. 2001.
- Huntington et al. *The Importance of Culture*, translated by the Iranian Development and Management Association, Amirkabir Publications, Tehran, Iran. 2004.

- J. Ackaert & V.M. Craen, Quality of Social Existence in Local Democracy, a paper to be presented at the XVI ISA World Congress of Sociology, Durban, South-Africa. 2006
- P. Bourdieu, *Distinction: A Social Critique of the Judgment of Taste*, Cambridge: Harvard University Press. 1977.
- P. Bourdieu, The forms of capital. *Cultural theory: an anthology*, 1: 81-93. 1986.
- C. Fischer, *To Dwell among Friends*, University of Chicago, Chicago. 1982.
- B. Louise et al. (2010), Social capital and health in Australia: An overview from the household, income and labour dynamics in Australia survey, *Social Science & Medicine*, 70: 588–596.
- A. Giddens, "Risk and Responsibility": *The modern low review*, 1: 1-5. 1999.
- S. Merry, *Urban Danger. Life in a Neighborhood of Strangers* Ternp & University, Philadelphia. 1981.
- Jr. Tucker and H. Kenneth (1998). *Anthony Giddens and Modern Social Theory*, Sage Publication, London.
- UN Development program, *Human Development Report, Network and oxford: Oxford university press, Published for the united Nations Development Programme (UNDP)*, p 10. 1994.
- D. Wearver, "Societal Security and Social Suport.", *Journals of Gerontology, Series B: Psychological and Social Sciences*, 61(1): S24-S34. 2010.

تأثیر مؤلفه‌های سرمایه فرهنگی بر احساس امنیت اجتماعی زنان (مطالعه موردی: زنان ۲۰ تا ۵۰ ساله ساکن شهر ساری)

حسین نازک‌تبار*

هادی ابراهیمی کیابی**

چکیده

یکی از اصلی‌ترین مولفه‌هایی که احساس امنیت اجتماعی زنان را افزایش می‌دهد و جامعه را ایمن و سالم می‌سازد، سرمایه فرهنگی است. مولفه‌های سرمایه فرهنگی موجب تفاوت در نحوه زندگی و بروز سلیقه‌های گوناگون گردیده و به تبع تأثیر آن در احساس امنیت اجتماعی زنان متفاوت است. پژوهش حاضر با هدف تأثیر مولفه‌های سرمایه فرهنگی بر احساس امنیت اجتماعی زنان انجام رسیده است. این پژوهش از لحاظ هدف کاربردی و از لحاظ نوع روش، توصیفی-پیمایشی است. جامعه آماری شامل کلیه زنان ۲۰-۵۰ ساله ساکن شهر ساری بود، حجم نمونه ۳۶۴ نفر بوده که به صورت نمونه‌گیری خوشه‌ای چند مرحله‌ای انتخاب شدند. پرسش‌نامه‌های محقق ساخته سرمایه فرهنگی و احساس امنیت اجتماعی به عنوان ابزار پژوهش روی گروه نمونه اجرا شد. سپس داده‌های جمع‌آوری شده با استفاده از آزمون‌های همبستگی پیرسون و رگرسیون چند متغیری مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت. یافته‌ها نشان داد که بین سرمایه فرهنگی تجسم‌یافته، سرمایه فرهنگی عینیت‌یافته و سرمایه فرهنگی نهادینه با احساس امنیت اجتماعی رابطه مثبت و معنادار وجود دارد. هم‌چنین، یافته‌ها حاکی از آن بود که مولفه‌های سرمایه فرهنگی تجسم‌یافته، عینیت‌یافته و نهادینه قادر به پیش‌بینی امنیت اجتماعی زنان می‌باشد. بنابراین، زنانی که از

* استادیار گروه جامعه‌شناسی دانشگاه پیام نور، تهران، ایران (نویسنده مسئول)، hntabar@pnu.ac.ir

** عضو هیات علمی دانشگاه صدا و سیما، تهران، ایران، ebrahimih56@yahoo.com

تاریخ دریافت: ۱۴۰۱/۰۲/۰۲، تاریخ پذیرش: ۱۴۰۱/۰۵/۰۱

Copyright © 2018, This is an Open Access article distributed under the terms of the Creative Commons Attribution 4.0 International, which permits others to download this work, share it with others and Adapt the material for any purpose.

مولفه‌های سرمایه فرهنگی بالاتری برخوردار باشند به طبع، احساس امنیت اجتماعی مطلوب‌تری خواهند داشت.

کلیدواژه‌ها: سرمایه فرهنگی، سرمایه فرهنگی تجسم‌یافته، سرمایه فرهنگی عینیت‌یافته، سرمایه فرهنگی نهادینه، احساس امنیت اجتماعی.

۱. مقدمه و بیان مساله

امنیت در کنار دیگر نیازهای اساسی انسان‌ها از جمله ضروریات شناخته شده است. احساس امنیت اجتماعی یکی از ابعاد اساسی امنیت است و به شکل پدیده‌ای روان‌شناختی و اجتماعی از تجربه‌های مستقیم و غیرمستقیم افراد از اوضاع متفاوت اجتماعی تأثیر می‌پذیرد و انسان‌ها برای دستیابی به زندگی سالم و تداوم روابط اجتماعی به آن نیاز دارند.

مفهوم کلی امنیت، بر روی «احساس آزادی از ترس» یا «احساس ایمنی» که ناظر بر امنیت مادی و روانی است تأکید دارد (ماندل، ۱۳۷۹: ۴۶). احساس امنیت مهم‌تر از وجود امنیت است و زمانی به وجود می‌آید که فرد در درون خود احساس کند تهدید نمی‌شود، بر این اساس تا زمانی که از نظر فرد امنیت در جامعه وجود نداشته باشد، احساس امنیت نخواهد کرد. همین اندازه که دل و ذهن و باور انسان به فقدان تهدید یا تعرض علیه خود اطمینان حاصل کند، از امنیت برخوردار است (واتقی، ۱۳۸۰: ۱۲). گیدنز احساس امنیت را چنین تعریف می‌کند: زمانی که فرد می‌داند چگونه به کار خود ادامه دهد، بدون آن که وقفه و مزاحمتی برای او به وجود آید حالتی ذهنی و روانی در وی بروز می‌کند که این حالت همان امنیت وجودی (احساس امنیت) است (استونز (Stone)، ۱۳۷۹: ۴۳۲-۴۳۱). احساس امنیت اجتماعی (Sense of social security) در بین زنان، سطوح مختلفی دارد. تا موقعی که زنان در مدرسه، دانشگاه، محل کار، اماکن عمومی، خیابان و... امنیت نداشته باشند، قطعاً احساس آرامش نخواهند داشت. بنابراین، احساس خطر و ناامنی زنان در تردد سطح شهر و در مواردی مانند خشونت علیه زنان، قدرت دفاع پایین آنان از خود، تبعیض‌های جنسیتی، مشارکت آن‌ها در عرصه‌های عمومی می‌تواند بر احساس امنیت اجتماعی زنان تأثیرگذار باشد.

نتایج یک نظرسنجی توسط مرکز افکارسنجی دانشجویان ایران (ایسپا) حاکی از آن است که ۸۱ درصد از ایرانیان به گونه‌ای احساس ناامنی می‌کنند (کلاهیجان، ۱۳۸۴: ۱۵۴). بر اساس گزارش برنامه توسعه سازمان ملل متحد در سال ۱۹۹۴، در هیچ جامعه‌ای زنان به طور برابر با مردان احساس امنیت نکرده و رفتار نمی‌کنند. احساس عدم امنیت از گهواره تا گور بر زنان سایه می‌افکند و از دوران کودکی تا بزرگسالی زنان به دلیل جنسیت‌شان مورد سوء استفاده قرار می‌گیرند (برنامه توسعه سازمان ملل متحد، ۱۹۹۴: ۱۰).

احساس امنیت اجتماعی تحت تأثیر عوامل متعددی قرار دارد که یکی از این عوامل تأثیرگذار، مفهوم سرمایه فرهنگی (Cultural capital) است. در واقع، سرمایه فرهنگی مجموعه‌ای است از روابط، معلومات و امتیازات که فرد برای حفظ کردن یا کسب یک موقعیت اجتماعی از آن استفاده می‌کند و به‌طور دائمی در قلمرو امکانات یک قشر، گروه، طایفه یا قبیله قرار می‌گیرد (صالحی امیری، ۱۳۹۶). از نظر بوردیو، سرمایه فرهنگی شامل گرایش‌ها، شیوه‌ها و کیفیت‌های ذهنی و عادت‌های دیرپایی می‌شود که از طریق آموزش و اجتماعی شدن به دست می‌آیند و به سه نوع می‌تواند وجود داشته باشد (بوردیو، ۱۳۹۱، زنجانی‌زاده، ۱۳۸۳: ۳۶۰): ۱- سرمایه فرهنگی تجسم یافته (embodied): نشان دهنده چیزهایی است که افراد می‌دانند و یا می‌توانند انجام دهند و شامل تجربه‌ها، مهارت‌ها و دانش‌های افراد می‌شود مانند مهارت ارتباط برقرار کردن با دیگران، خوب صحبت کردن، خوب درس خواندن، پشتکار داشتن و یا داشتن دانش ریاضی یا دانستن زبان دوم. در حقیقت می‌توان گفت سرمایه فرهنگی تجسم یافته بیانگر توانمندی‌ها و قابلیت‌های بالقوه‌ای است که به تدریج بخشی از وجود افراد شده‌اند و در او تثبیت یافته‌اند. ۲- سرمایه فرهنگی عینی (objectified): شامل اشیاء و کالاهای فرهنگی مانند کتاب، فرهنگ لغت و تابلوهای نقاشی می‌شود. این نوع سرمایه در واقع دسترسی فرد به منابع فرهنگی را آسان‌تر و بیشتر می‌کند و دشواری‌های یادگیری را کمتر می‌کند و هم‌چنین به کودک القاء می‌کند که داشتن و استفاده کردن از این نوع کالاها نیز واجد ارزش می‌باشد. ۳- سرمایه فرهنگی نهادینه شده (institutionalized): به صلاحیت‌ها و توانایی‌های تحصیلی اشاره دارد که به صورت مدارک و مدارج تحصیلی نمود پیدا می‌کنند و توسط نهادها و موسسه‌ها ضمانت اجرایی می‌یابند. در نظریه سرمایه فرهنگی بوردیو، مالکیت سرمایه فرهنگی به فرد اجازه می‌دهد در حوزه تولید فرهنگی اعمال کنترل نماید. با وجود این سرمایه فرهنگی نمی‌تواند آن را به دیگران منتقل کند و باید در فرایند تولید آن را مورد

استفاده قرار دهد (سیدمن، ۱۳۸۸). بنیان‌گذاران نظریه‌های سرمایه‌های اجتماعی و فرهنگی، به واقع چشم‌اندازهای نوینی را گشوده‌اند که بر عملکرد مؤسسات و نهادهای حکومتی، تأثیرات شگرفی داشته است. اگر در گذشته، پس از عبور از دوران تأکید بر سرمایه‌های مادی و فیزیکی، بر سرمایه انسانی تأکید می‌شد، امروزه بر ارتقاء سرمایه‌های اجتماعی و فرهنگی تأکید می‌شود و تحقق توسعه انسانی به ویژه از جنبه عدالت-عمیقاً در گرو توسعه اجتماعی و فرهنگی تلقی می‌گردد (روحانی، ۱۳۸۸: ۷). سرمایه فرهنگی، نقشی بسیار مهم‌تر از سرمایه فیزیکی و انسانی در سازمان‌ها و جوامع ایفا می‌کند و شبکه‌های روابط جمعی و گروهی، انسجام بخش میان انسان‌ها و سازمان‌ها با هم می‌باشد. از این رو موضوع سرمایه فرهنگی به عنوان یک محور اصلی برای دستیابی به توسعه پایدار و نیز ارتقاء احساس امنیت اجتماعی در جامعه محسوب می‌شود. امروزه با گسترش جوامع و افزایش هزینه‌های زندگی، مشارکت زنان همانند مردان در فعالیتهای اقتصادی، اجتماعی و سیاسی امری مهم است. حضور زنان در شهر و فعالیت‌های آنان در محیط‌های عمومی سبب می‌شود تا امنیت اجتماعی آنان مورد توجه قرار گیرد. از این رو، ضرورت مطالعه و تحقیق پیرامون مساله مطرح شده از آن‌جا ناشی می‌شود که تهدیدات، مخاطرات و مشارکت زنان در محیط‌های عمومی اغلب امنیت اجتماعی آنان را به خطر می‌اندازد. احساس امنیت اجتماعی یکی از مفاهیم اساسی است که در سطوح مختلف یک جامعه مطرح بوده است و با سرمایه فرهنگی زنان ارتباط نزدیکی دارد. احساس امنیت اجتماعی مطلوب در جامعه‌ای امکان‌پذیر است که زنان آن از مولفه‌های سرمایه فرهنگی بالایی برخوردار باشند و برای رسیدن به آن باید در زمینه‌های مختلف ارتقای احساس امنیت اجتماعی و نیز افزایش سرمایه فرهنگی در بین زنان جامعه تلاش کرد. بنابراین، تقویت سرمایه فرهنگی و مولفه‌های آن شامل تجسم‌یافته، عینیت‌یافته و نهادینه عامل مناسبی برای بهبود امنیت اجتماعی خواهد بود.

شهر ساری، مرکز استان مازندران به رغم آن‌که در زمره شهرهای بزرگ و صنعتی ایران نیست، لیکن در دو دهه اخیر شاهد وقوع تحولات عظیم اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی بوده است. لذا زنان به عنوان بخشی از کنشگران فعال جامعه با مراجعه نوع دهنیت (احساس امنیت) در مسائل مهم تصمیم‌گیری خواهند کرد که بخشی از این تصمیم‌گیری را سرمایه فرهنگی آنان نقش اساسی دارد. از این رو، آگاهی از میزان مولفه‌های سرمایه فرهنگی زنان و نقش آنان در تبیین میزان احساس امنیت اجتماعی در قالب مطالعه و

شناخت ضروری تلقی می‌شود. لذا سوال اساسی پژوهش حاضر این است که آیا سرمایه فرهنگی بر احساس امنیت اجتماعی زنان تاثیر دارد؟ در صورت تاثیر داشتن، برای مشخص نمودن و شفاف سازی این مساله، تاثیر مؤلفه های سرمایه فرهنگی از جمله تجسم یافته، عینیت یافته و نهادینه در محدوده تحقیق مورد ارزیابی قرار خواهد گرفت و مشخص خواهد شد که سهم هر کدام از این مؤلفه های سرمایه فرهنگی در احساس امنیت اجتماعی زنان به چه صورت است؟

۲. پیشینه پژوهش

احساس امنیت اجتماعی ارتباط نزدیکی با سرمایه فرهنگی زنان دارد و یکی از مؤلفه‌های اصلی آن است و پژوهشگرانی که در علوم انسانی و اجتماعی به مساله احساس امنیت اجتماعی پرداخته و هر کدام از زاویه‌ای متفاوت آن را با سرمایه فرهنگی مورد بررسی قرار داده اند.

در پژوهش های داخلی، حسنونند (۱۳۹۷) در پژوهشی با عنوان "رابطه بین سرمایه اجتماعی - فرهنگی و احساس امنیت در بین زنان شهرستان خرم‌آباد" نشان داد که بین احساس امنیت با متغیرهای زمینه‌ای تحصیلات، شغل و محل سکونت رابطه معناداری وجود دارد. همچنین، رابطه معنادار بین متغیرهای سرمایه اجتماعی و سرمایه فرهنگی با مقوله احساس امنیت زنان در شهرستان خرم‌آباد را وجود داشته است.

عباسی اسفنجر و رازقی مله (۱۳۹۷) در پژوهشی به "بررسی تأثیر سرمایه فرهنگی بر احساس امنیت شهروندان شهرستان‌های استان مازندران" پرداخته‌اند. یافته‌های حاصل از رگرسیون نشان داده است که متغیر سرمایه فرهنگی عینیت یافته (۰/۳۳۲) و متغیر سرمایه فرهنگی تجسم یافته (۰/۱۳۹) به ترتیب، بیشترین و کمترین تأثیر را بر متغیر احساس امنیت دارند.

بحری پور و دیگران (۱۳۹۱)، "رابطه بین سرمایه اجتماعی و احساس امنیت اجتماعی شهرستان کاشان" را بررسی کرده‌اند. نتایج نشان داد که سرمایه اجتماعی شهروندان بر احساس امنیت اجتماعی آن‌ها تاثیرگذار است، همچنین، بین سه بعد از چهار بعد؛ یعنی اعتماد اجتماعی، شبکه مشارکت اجتماعی و آگاهی اجتماعی با احساس امنیت اجتماعی تفاوت معناداری داشته و در بعد هنجار عمل متقابل تفاوتی نداشته است.

در پژوهش‌های خارجی، لوئیس بری و ویلش (۲۰۱۰) پژوهشی با هدف "توسعه هنجارهای مشارکت اجتماعی در جامعه استرالیا و بررسی روابط ابعاد ساختاری (مشارکت اجتماعی) و شناختی (انسجام اجتماعی)، سرمایه اجتماعی با سه بعد از امنیت یعنی امنیت عمومی، روانی و فیزیکی" انجام داده‌اند. یافته‌ها نشان داده که سطوح بالایی از مشارکت با سطوح بالایی از انسجام اجتماعی و سه بعد امنیت رابطه داشته و با بعد امنیت روانی ارتباط بیشتری داشته است.

مطالعات ویور (۲۰۱۰) در آمریکا با موضوع "تاثیر رابطه حمایت اجتماعی اطرافیان با میزان احساس امنیت اجتماعی" نشان داده است که حمایت اجتماعی با احساس امنیت زنان رابطه دارد و زنانی که در خانواده خود مورد توجه همسر و حتی فرزندان خود هستند، احساس آرامش و امنیت بالایی داشته و با شادی و نشاط بیش تری کارهای روزمره خود را پیگیری می‌کنند.

اکارت و کراین (۲۰۰۶) پژوهشی با عنوان "زیست پذیری، ناامنی، سرمایه اجتماعی و اعتماد در حکومت محلی" در یکی از شهرهای اصلی بلژیک هسلت انجام داده‌اند. نتایج حاکی از آن بود که رابطه قوی بین احساس امنیت و سرمایه اجتماعی در میان ساکنان هسلت وجود دارد. مطابق این یافته‌ها، افرادی که بیشتر در جلسات همسایه‌ای شرکت کرده‌اند، از احساس امنیت بالاتری برخوردارند.

مرور کلی بر پژوهش‌های انجام شده نشان می‌دهد که این تحقیقات به تاثیر متغیرهایی مانند سرمایه اجتماعی، مشارکت، حمایت اجتماعی و بر امنیت اجتماعی پرداخته‌اند و کمتر نقش سرمایه فرهنگی را بر احساس امنیت اجتماعی بررسی کرده‌اند. از این رو در مقاله حاضر توجه خاصی به تاثیر مولفه‌های سرمایه فرهنگی بر احساس امنیت اجتماعی زنان شده است.

۳. مبانی نظری

۱.۳ نظریه‌های سرمایه فرهنگی

به نظر بوردیو، سرمایه فرهنگی برآیند ترکیبی از سرمایه اقتصادی و به کارگیری عادت واره‌هاست. ریتزر در توضیح نظریه سرمایه فرهنگی بوردیو می‌نویسد:

این سرمایه بیشتر از خاستگاه طبقه اجتماعی مردم و تجارب آموزشی‌شان سرچشمه می‌گیرد. در این بازار، انسان‌ها سرمایه‌شان را جمع می‌کنند و آن را یا برای بهبود جایگاه اجتماعی‌شان هزینه می‌کنند و یا جایگاه‌شان را از دست می‌دهند و باعث می‌شود که جایگاه‌شان در چارچوب اقتصاد فرهنگی وخیم‌تر شود (ریتزر، ۱۳۷۴: ۷۲۸).

برخی دیگر چون گولد (۲۰۰۱) اظهار می‌کنند که از نظر آن‌ها سرمایه فرهنگی جزئی از سرمایه اجتماعی است که البته چندان با آنچه مد نظر بوردیو است، همخوانی ندارد. با این حال، پاتنام نگاه دقیق‌تری دارد و سرمایه اجتماعی و فرهنگی را به لحاظ تعلق در مقابل هم می‌بیند. سرمایه فرهنگی متعلق به فرد و سرمایه اجتماعی نزد اعضای یک گروه است. سرمایه اجتماعی را میتوان مجموعه‌ای از ارزش‌ها یا هنجارهای غیررسمی مشترک میان گروهی از افراد دانست که با همدیگر همکاری می‌کنند. اگر اعضای این گروه انتظار داشته باشند که همگی به طرزی صادق و معقول رفتار کنند، آن‌گاه می‌توان گفت که اعضای این جامعه به همدیگر اعتماد دارند (هانتینگتون و هریسون، ۱۳۸۳: ۲۰۵). کالینز (collins) (۱۹۷۵) سرمایه فرهنگی را شامل «منابعی نظیر مکالمات از پیش اندوخته در حافظه (خاطرات)، شیوه زبانی (سبک گفتار)، انواع خاص دانش یا مهارت، حق ویژه تصمیم‌گیری و حق دریافت احترام می‌داند. از نظر کالینز تمام آنچه را که طرفین مبادله دارا هستند، موجب برتری یکی بر دیگری در بین زنان و مردان و در نهایت باعث به وجود آمدن رابطه حاکم و محکوم می‌شود. مانند سن، تحصیل، شغل، تعداد خواهر و برادر، درآمد و دارایی، قدرت باروری، زمینه طبقاتی و حتی زیبایی و تناسب اندام، همگی جزء سرمایه فرهنگی انسان‌ها است (صالحی امیری، ۱۳۹۶). از دیدگاه جان فیسک (John Fiske) سرمایه فرهنگی باعث فهم انتقادی مردم از وضعیت اجتماعی خود می‌شود. طبقه پایین، به‌وسیله این نوع سرمایه فرهنگی، نگاه مثبت به هویت اجتماعی خود پیدا می‌کند و خود را از ساختار سلطه جدا می‌سازند. این طبقه، در روندهای مورد علاقه خود مشارکت می‌کنند و از این طریق، زندگی خود را لذت‌بخش می‌نمایند (اسمیت، ۱۳۸۷).

دیماجیو نخستین کسی است که نظریه سرمایه فرهنگی را در قالب مدل تحرک فرهنگی مطرح کرد. برآیند نظریه دیماجیو به این صورت گفتنی است که امروزه با توجه تغییرات عمده در پایگاه‌های منزلتی سستی جوامع، سرمایه فرهنگی، معیاری برای دسترسی طبقات پایین‌تر به فرصت‌های تحرک عمودی است تا اینکه صرفاً پایگاه‌های منزلتی خانواده را در

میان فرزندان بازتولید کند؛ به عبارت دیگر، در جوامع غیرستی با توجه به تغییراتی که در پایگاه‌های انتسابی خانوادگی آنان ایجاد شده است، دستیابی افراد به سرمایه فرهنگی صرفاً به موقعیت خانوادگی آنان وابسته نیست و ملاک‌ها و معیارهای انتسابی در کسب سرمایه فرهنگی کم‌رنگ‌تر شده و بیشتر شکل انتسابی پیدا کرده‌اند (عسگری و همکاران، ۱۳۹۷). بر اساس نظر وی، سرمایه فرهنگی صرفاً با پایگاه اجتماعی تعیین نمی‌شود و نظریه آن‌ها بر پایه منزلت‌های ناهم‌ساز بنا شده است (بوردیو، ۱۳۹۱).

به عقیده بوردیو، داشتن سرمایه فرهنگی بیشتر به معنای داشتن توان شناختی بالاتر است و چنان که ورفهوست (Worffhost) نشان داده است گرایش به فرهنگ و هنر متعالی ناشی از شایستگی ارتباطی بیشتر دارندگان این ظرفیت شناختی و کنجکاوی بیشتر ایشان برای رمزگشایی از محصولات فرهنگی است. بدین ترتیب سرمایه فرهنگی، از مسیری فردی ذهنی و نه بر اساس راهبردی اجتماعی مبارزه جویانه سبب گرایش افراد به سبک زندگی فرهنگی خاصی می‌شود، داشتن سرمایه فرهنگی کارکردهای مختلفی دارد: اولاً کسب مشروعیت از طریق بقیه سرمایه‌ها، منوط به تبدیل شدن آن‌ها به سرمایه فرهنگی است. کسی که به واسطه سرمایه فرهنگی منزلت دارد، می‌تواند روایت خود را از دنیای اجتماعی بر دیگران تحمیل کند، ثانیاً داشتن سرمایه فرهنگی بدین معناست که فرد می‌تواند خود را از الزامات زندگی روزمره جدا کند و نوعی گزینش دلخواه در عرصه فرهنگ انجام دهد (فاضلی، ۱۳۸۲: ۳۸ و ۱۰۱).

سرمایه فرهنگی از نگاه مسعود چلبی، در صورتی که دسترسی به سرمایه فرهنگی، به صورت برابر باشد، می‌تواند کارکردهایی چون دسترسی اکثریت اعضای جامعه به منابع معرفتی، بسط خردگرایی در عرصه‌های مختلف زندگی، بالا بودن سطح مشارکت همگانی در تولیدات و خلاقیت‌های علمی و فرهنگی، سریع شدن تغییرات اجتماعی، گسترش دانش‌های نوین و گسترش گردش اطلاعات به صورت افقی و عمودی و رشد شخصیتی برای اکثریت افراد جامعه داشته باشد (صالحی امیری، ۱۳۹۶).

۲.۳ نظریه‌های امنیت اجتماعی

احساس امنیت فرآیندی روانی و اجتماعی است که صرفاً بر افراد تحمیل نمی‌شود بلکه اکثر افراد جامعه بر اساس نیازها، علایق و توانمندی‌های شخصی و روانی خود در ایجاد و از

بین بردن آن نقش اساسی دارند. احساس عدم امنیت در برخی جوامع به واسطه نوع حکومت، افزایش بزهکاری، عدم کنترل مجرمان، ناکارآمدی نیروهای پلیس، محرومیت اقتصادی و اجتماعی، تبعیض، بی عدالتی و ... ناشی از عدم امنیت مالی، جانی و روانی در جامعه است و به طور طبیعی فقدان امنیت، احساس آن را در بین افراد کاهش خواهد داد. بنابراین، هرگونه اختلال در احساس امنیت و بروز شرایط نگرانی ناشی از موقعیت‌های مخاطره آمیز و دغدغه‌ساز عینی و ذهنی در جامعه از یک سو هزینه تعاملات اجتماعی را افزایش داده و از سوی دیگر با ایجاد اختلال در اعتماد اجتماعی و بروز بی تفاوتی فردی و اجتماعی، انسجام و یگانگی اجتماعی را مورد چالش قرار می‌دهد (بیات، ۱۳۸۸: ۱۷).

ال ویور (ole weaver)، امنیت اجتماعی را توانمندی جامعه برای مراقبت از خصوصیات و ویژگی‌های بنیادین خود در شرایط تغییر و تهدیدات عینی تعریف کرده است، وی هم-چنین امنیت اجتماعی را با نیاز به حفظ هویت در ارتباط می‌داند (کلاهیچیان، ۱۳۸۴: ۱۳۸). به عقیده ویور، امنیت اجتماعی در کنار امنیت اقتصادی، سیاسی، نظامی و زیست محیطی قابل طرح نیست؛ بلکه هم طراز امنیت اجتماعی، امنیت ملی است. چرا که امنیت اجتماعی در شرایط کنونی مرجع امنیت ملی می‌باشد. از نگاه ویور در حالی که امنیت ملی به تهدیدات علیه حاکمیت می‌پردازد، امنیت اجتماعی معطوف به هویت است که فی‌نفسه مقوله‌ای است بسیار مهم، چون هویت اجتماعی به هر حال وجود دارد چه دولت باشد و چه نباشد. نکته دیگر این که امنیت هویت با امنیت اجتماعی، معنای سیاسی یافته است و عکس‌العمل یک اقلیت در دفاع از هویت خود، فی‌نفسه عملی سیاسی است. از این رو، امنیت اجتماعی به اندازه امنیت ملی واجد اعتبار است (نصری، ۱۳۷۸: ۱۳۶).

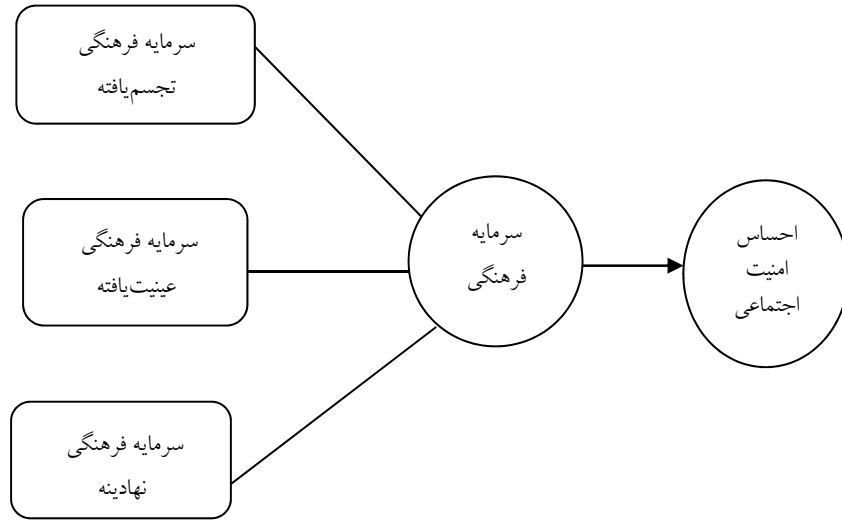
آنتونی گیدنز معتقد است می‌توان امنیت را موقعیتی خواند که در آن با یک رشته خطرهای خاص مقابله، یا به حداقل رسانده می‌شود. تجربه امنیت به تعادل اعتماد و مخاطره بستگی دارد. امنیت چه به معنای بالفعل و چه به معنای تجربی آن، ممکن است به مجموعه‌هایی از آدم‌ها، تا مرز امنیت جهانی یا به افراد، ارتباط داشته باشد (گیدنز، ۱۳۷۷: ۴۴). به این ترتیب، گیدنز مصونیت در برابر خطر را «امنیت» تعریف کرده است. از نظر گیدنز، خطر و امنیت دو روی یک سکه را تشکیل می‌دهند به گونه‌ای که وقتی امنیت وجود دارد خطر رخت بر می‌بندد و بالعکس زمانی که باخطر دست و پنجه نرم می‌کنیم، امنیت مغشوش و پنهان است. او به طرح «امنیت وجودی» به عنوان یکی از صورت‌های

مهم امنیت پرداخته است و از ضرورت «امنیت وجودی» برای مقاومت در مقابل هجوم گسترده و بی‌سابقه مخاطرات نهادهای مدرنیت سخن می‌گوید. امنیت وجودی از نظر گیدنز، عبارت است از: ایمن بودن یعنی در اختیار داشتن پاسخ‌هایی در سطح ناخودآگاه و خودآگاهی عملی برای بعضی پرسش‌های وجودی بنیادین که همه آدمیان طی عمر خود به نحوی مطرح کرده‌اند (نویدینیا، ۱۳۸۸: ۳۳). یکی از مهم‌ترین نظریه‌ها در ارتباط با امنیت و احساس امنیت نظریه پیوند محله‌ای می‌باشد. این رویکرد بر عامل اعتماد بین مردم و به-خصوص اعتماد در سطح محله اشاره دارد. به اعتقاد «مری» ساکینی که فاقد هر نوع پیوند و یا ارتباط اجتماعی بودند ترس بیشتری از جرایم داشتند (Merry, 1981: 38). از نظر فیشر نیز بی‌اعتمادی بین همسایگان و بین هم محله‌ای‌ها باعث می‌شود آنان ارتباطات کمتری داشته باشند. فقدان ارتباطات و فضای بی‌اعتمادی باعث می‌شود تا ساکنان نسبت به دنیای بیرون از خود ترس و واکنش نشان دهند (Fischer, 1982: 70). در رابطه با امنیت اجتماعی زنان، فمینیست‌ها نیز بر این باورند تاکنون در مطالعات امنیتی نقش زنان نادیده گرفته شده است و با وارد کردن مقوله جنسیت در مسائل امنیتی می‌توان آن را به صورت ترکیبی از جنسیت مردان و زنان درآورد (عبداله خانی به نقل از اسپندر، ۱۳۸۳: ۳۹۸). به اعتقاد فمینیست‌ها، مسأله اساسی شرایط اجتماعی و اقتصادی نابرابری است که عدم احساس امنیت اجتماعی را برای زنان به صورت یک مسأله اجتماعی تبدیل می‌کند. اگرچه مباحث فمینیستی به طور مستقیم ارتباطی به مسأله امنیت اجتماعی زنان ندارند، اما هریک قسمت‌هایی از این مسأله را تشریح می‌کنند. رویکرد امنیتی فمینیستی، آسیب‌پذیری زنان را در درون جامعه مورد تأکید قرار می‌دهد و بر این عقیده است که موضوعاتی همچون، آسیب‌های فیزیکی به ویژه آزارهای جنسی، هرزه‌انگاری و خشونت‌های ساختاری از جمله مسائلی هستند که به ناامنی فزاینده زنان به عنوان نیمی از جمعیت جهان تبدیل شده است. مطابق نظر فمینیست‌ها، همواره تبعیض ساختاری جوامع به ضرر زنان بوده است و ساختارهای موجود در جامعه مردسالار علاوه بر آن که ابزار اعمال خشونت بر علیه زنان است، می‌تواند علل ناامنی آنان را نیز فراهم آورد. بنابراین، فمینیست‌ها راه رسیدن به امنیت برای زنان را در تغییر این ساختارهای اجتماعی مبتنی بر جنسیت می‌بینند (عبداله خانی، ۱۳۸۳: ۲۶۸).

با توجه به نظریه‌های و تحقیقات انجام شده، نظریه گیدنز می‌تواند ارتباط سرمایه فرهنگی با احساس امنیت اجتماعی را تبیین کند. گیدنز نامی‌های دوران گذشته مثل نرخ

های مرگ و میر کودکان و زنان هنگام زایمان، امید به زندگی پایین افراد، بیماری‌های مزمن و ... را بیشتر ناشی از زندگی طبیعی می‌داند (گیدنز، ۱۳۷۷). اما در اواخر قرن نوزدهم به دنبال فراگرفتن دانش و کاربرد دانش‌های نوین در زندگی که منجر به اختراعات و کشف بسیاری از مجهولات شد، امنیت وجودی افراد به خطر افتاد. گیدنز در رابطه با مخاطره و رهایی از آن اصلاح امنیت وجودی را که یکی از صور احساس امنیت است استفاده می‌شود. این مفهوم به اطمینانی بر می‌گردد که بیش تر افراد برای تدوام هویت خود و هویت‌های اجتماعی و مادی کنش افراد خود به آن نیاز دارند. از این نظر امنیت پدیده‌ای عاطفی و روان‌شناختی است و زمینه ناخودآگاه دارد (Tucker, 1998). احساس امنیت نیز متأثر از این واقعیت است که در امروزه در دنیای مدرن پیامدهای پیش‌بینی نشده‌ای در نتیجه فعالیت‌ها یا تصمیم‌های انسان‌ها پیش آمده است. گیدنز در رابطه با احساس امنیت و یا مخاطره در جهان مدرن با استفاده از مفهوم ساختاربندی نوعی رابطه دو وجهی بین ساختار و عاملیت می‌بیند. ساختارها قواعد و منابعی هستند که کنشگران اجتماعی در بستر تعاملی به کار می‌برند و این بستر در مکان‌ها و زمان‌ها گسترده شده‌اند (گیدنز، ۱۹۹۹). اولین جزء ساختار در نظریه ساختاربندی، قواعد هستند. قواعد فرایندهای تعمیم یافته‌ای اند که کنش‌گران آن‌ها را در شرایط گوناگون درک و استفاده می‌کنند. دومین جزء ساختار، منابع اند که می‌توانند هم منابع مادی مثل وسایل ارتباط جمعی و منابع اقتداری مانند سرمایه فرهنگی باشند (همان). افراد در جریان کنش‌های خود با توسل به قواعد (آموزه‌های دینی و نگرش به حجاب) و منابع (رسانه‌های جمعی و مؤلفه‌های سرمایه فرهنگی) به احساس امنیت یا عدم احساس امنیت دست می‌یابند.

با توجه به مبانی و دیدگاه‌های نظری مطرح شده، می‌توان سرمایه فرهنگی را به عنوان مجموعه‌ای متشکل از مؤلفه‌های تجسم‌یافته، عینیت‌یافته و نهادینه در نظر گرفت که هر مؤلفه به گونه‌ای مجزا و هم در قالب یک مجموعه بر احساس امنیت اجتماعی تأثیر می‌گذارد. سرمایه فرهنگی و احساس امنیت اجتماعی پدیده‌ای چندبعدی است، تاکنون نظریه جامعی برای تبیین این مفاهیم مطرح است. لذا نظریات موجود هر کدام ابعاد خاص را تبیین کرده‌اند. بنابراین، از رهیافت تلفیقی نظریه‌ها و چشم‌اندازهای اجتماعی مطرح شده سرمایه فرهنگی از جمله بوردیو، کالینز، دیماجیو و چلبی و نیز نظریه‌های مطرح شده احساس امنیت اجتماعی نظیر گیدنز، ال ویور، فیشر و فمینیست‌ها مدل مفهومی در شکل شماره ۱ استخراج شده است.

شکل ۱. مدل مفهومی پژوهش

۳.۳ فرضیه های پژوهش

با توجه به سؤال اصلی پژوهش و با استفاده از چارچوب نظری، فرضیه‌های زیر صورت-بندی شده‌اند:

۱. بین سرمایه فرهنگی تجسم‌یافته و احساس امنیت اجتماعی زنان رابطه وجود دارد.
۲. بین سرمایه فرهنگی عینیت‌یافته و احساس امنیت اجتماعی زنان رابطه وجود دارد.
۳. بین سرمایه فرهنگی نهادینه و احساس امنیت اجتماعی رابطه وجود دارد.
۴. تاثیر و نقش هر یک از متغیرهای مستقل (مولفه‌های سرمایه فرهنگی) بر متغیر وابسته (احساس امنیت اجتماعی) زنان متفاوت است.

۴. روش شناسی پژوهش

این پژوهش از لحاظ هدف کاربردی و از لحاظ نوع روش، توصیفی-پیمایشی است. جامعه آماری شامل زنان ۲۰ تا ۵۰ ساله ساکن شهر ساری بوده‌اند. بر اساس فرمول نمونه

گیری کوکران، تعداد ۳۶۴ نفر از هر یک از مناطق سه‌گانه شهر ساری به عنوان حجم نمونه تعیین گردیده است. روش نمونه‌گیری، خوشه‌ای چند مرحله‌ای است که در مرحله اول بلوک‌ها در هر منطقه شناسایی شده است، در مرحله دوم واحدهای مسکونی در داخل بلوک‌ها مشخص گردیده و نهایتاً در مرحله سوم، نمونه تحقیق در هر منزل یک نفر از بین زنان ۲۰-۵۰ ساله آن منزل با روش تصادفی ساده انتخاب و پرسش‌نامه مورد نظر تکمیل گردیده است. برای جمع‌آوری اطلاعات از ابزار پرسش‌نامه محقق ساخته سرمایه فرهنگی و احساس امنیت اجتماعی استفاده شده است. سوالات پرسش‌نامه با استفاده از طیف پنج گزینه‌ای لیکرت (کاملاً موافق تا کاملاً مخالف) طراحی شده‌اند. داده‌ها به کمک روش آماری همبستگی پیرسون و رگرسیون چندمتغیری مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفتند.

۱.۴ تعاریف مفهومی و عملیاتی متغیرها

الف) سرمایه فرهنگی: شامل گرایش‌ها و عادت‌های پابرجا و تثبیت شده در طول فرایند جامعه‌پذیری و نیز صلاحیت‌های تحصیلی و فرهیختگی است (نوغانی، ۱۳۸۳: ۱۷). از نظر بوردیو سرمایه فرهنگی می‌تواند به سه شکل وجود داشته باشد: الف) سرمایه فرهنگی تجسم یافته ب) سرمایه فرهنگی نهادینه شده ج) سرمایه فرهنگی عینیت یافته (بوردیو، ۱۹۸۶).

سرمایه فرهنگی تجسم یافته: نوعی ثروت بیرونی است که به عنوان بخش جدایی‌ناپذیری از فرد در آمده است (شارع پور و خوشفر، ۱۳۸۱: ۱۳۷). در واقع، سرمایه فرهنگی درونی شده توانایی‌های بالقوه‌ای دارد که به تدریج بخشی از وجود فرد شده و در او تثبیت شده‌اند (نوغانی، ۱۳۸۳: ۱۳۷). برای سنجش و اندازه‌گیری سرمایه فرهنگی تجسم یافته از شاخص‌های مهارت در زمینه موسیقی، مهارت هنری (خطاطی و نقاشی)، مهارت رایانه‌ای، مهارت زبان‌های خارجی و مهارت ورزشی استفاده شده است.

سرمایه فرهنگی عینیت یافته: سرمایه فرهنگی عینیت یافته در اشیای مادی، رسانه‌ها نظیر نوشتار، نقاشی، ابزار و نظایر آن و به طور کلی در ماهیت آن، قابل انتقال است. لذا کالاهای فرهنگی را هم می‌توان به صورت مادی اختصاص داد که منجر به سرمایه اقتصادی می‌شود و هم به صورت نمادی که منجر به سرمایه فرهنگی می‌شود (شارع پور و خوشفر، ۱۳۸۱: ۱۳۷). برای سنجش و اندازه‌گیری سرمایه فرهنگی عینیت یافته از شاخص‌های

مطالعه کتاب غیردرسی، مجلات و روزنامه، بازدید از موزه و نمایشگاه هنری، تماشای تئاتر و فیلم هنری، میزان استفاده از کامپیوتر، اینترنت و موبایل استفاده شده است.

سرمایه فرهنگی نهادینه شده: در واقع، گونه‌ای از سرمایه فرهنگی است که اغلب به صورت اعتبارها یا کیفیات علمی یک فرد شناخته می‌شود (بورديو، ۱۹۷۷: ۴۲). برای سنجش و اندازه‌گیری سرمایه فرهنگی عینیت یافته از شاخص‌های نوع مدرک تحصیلی، رشته تحصیلی و مدرک زبان انگلیسی استفاده شده است.

پرسش‌نامه محقق ساخته سرمایه فرهنگی دارای ۲۲ سوال و ۳ مولفه (سوالات ۱ تا ۶ سرمایه فرهنگی تجسم یافته، سوالات ۷ تا ۱۶ سرمایه فرهنگی عینیت یافته، سوالات ۱۷ تا ۲۲ سرمایه فرهنگی نهادینه) می‌باشد که با گویه‌هایی در مقیاس لیکرت پنج درجه‌ای (کاملاً مخالفم تا کاملاً موافقم) مورد سنجش قرار گرفت. هر یک از گویه‌ها با توجه به جهت معنایی خودشان از ۱ تا ۵ نمره‌گذاری شده‌اند. مقادیر آلفای شاخص‌های سرمایه فرهنگی تجسم یافته (۰/۷۹)، سرمایه فرهنگی عینیت یافته (۰/۷۲) و سرمایه فرهنگی نهادینه (۰/۷۴) بوده که حاکی از پایایی مناسب مولفه‌ها است.

جدول ۱. تعاریف عملیاتی مولفه‌های سرمایه فرهنگی

متغیر	ابعاد/ مولفه‌ها	گویه‌ها	سطح سنجش
سرمایه فرهنگی تجسم یافته	سرمایه فرهنگی تجسم یافته	۱. مهارت لازم در انتقال مفاهیم	ترتیبی (از کاملاً مخالفم با کد ۱ تا کاملاً موافقم با کد ۵)
		۲. توانایی پاسخ‌گویی به سوالات دانش‌آموزان فی البداهه	
		۳. طراحی طرح درس متناسب با نیاز دانش‌آموزان	
		۴. ارائه سهل و آسان مطالب درسی	
		۵. بیان مطالب جدید بدون مشکل	
		۶. فهماندن مطالب درسی به دانش‌آموزان	
سرمایه فرهنگی عینیت یافته	سرمایه فرهنگی عینیت یافته	۷. مطالعه کتابهای غیر درسی	ترتیبی (از کاملاً مخالفم با کد ۱ تا کاملاً موافقم با کد ۵)
		۸. مطالعه مجلات و روزنامه‌ها	
		۹. علاقمندی و تماشای فیلم‌های هنری	
		۱۰. بازدید از موزه یا نمایشگاه‌های هنری	
سرمایه فرهنگی عینیت یافته	سرمایه فرهنگی عینیت یافته	۱۱. تعداد کتابهای غیر درسی موجود در خانه	کاملاً موافقم با کد ۵
		۱۲. در منزل چه تعداد آثار هنری از قبیل نقاشی و مجسمه دارید	

تأثیر مؤلفه‌های سرمایه ... (حسین نازک تبار و هادی ابراهیمی کیابی) ۳۴۵

	۱۳. میزان علاقه به تماشای تئاتر	
	۱۴. میزان علاقه موسیقی	
	۱۵. میزان علاقه به نویسندگی و شاعری	
	۱۶. میزان علاقه به نقاشی و خطاطی	
	۱۷. بالاتر بودن مدرک تحصیلی فرد	
	۱۸. بالاتر بودن مدرک تحصیلی پدر	
	۱۹. بالاتر بودن مدرک تحصیلی مادر	
ترتیبی (از کاملاً مخالفم با کد ۱ تا کاملاً موافقم با کد ۵)	۲۰. تسلط بر زبان‌های خارجی	سرمایه فرهنگی نهادینه
	۲۱. اهمیت برخوردار بودن از نوع مدرک تحصیلی دانشگاهی یا تربیت معلم، دانشگاه‌های سراسری یا ملی پیام نور یا دانشگاه آزاد	
	۲۲. اهمیت برخوردار بودن از رشته تدریس (علوم پایه، علوم فنی و مهندسی، علوم انسانی)	

ب) احساس امنیت اجتماعی: امنیت به معنای ایمن شدن، در امان بودن و بی‌بیمی، آرامش و آسودگی است. احساس امنیت نیز عبارت است از نوعی ذهنیت و جهت‌گیری روانی مثبت (رضایت بخش، قانع‌کننده و آرام بخش) شهروندان نسبت به عدم تأثیرگذاری حضور و بروز رویدادها و وقایع ضد امنیتی (تهدیدات) در شرایط فعلی و آتی، در حوزه‌های امنیت اجتماعی، ثبات سیاسی، انسجام هویتی، یکپارچگی و امنیت سرزمین (حاجیانی، ۱۳۸۴: ۲۸).

در این پژوهش، منظور از احساس امنیت اجتماعی آن است که زنان با حضور در اجتماع، در محیط کار، در مکان‌های عمومی، خیابان و ... تا چه حد اطمینان دارند که امنیت آن‌ها تأمین می‌شود و احساس خطر و نگرانی نمی‌کنند. احساس امنیت اجتماعی، هرگونه نگرانی از تهدید، ترس هنگام تنهایی در خیابان، ترس از حضور در خیابان به ویژه در شب، عدم اعتماد به غریبه‌ها و غیره را شامل می‌شود. برای سنجش این متغیر از پرسش-نامه محقق ساخته مشتمل بر ۱۰ گویه استفاده شده است، نمره دهی این بخش نیز بر روی یک مقیاس ۵ آیتی بر اساس طیف لیکرت (۱ کاملاً مخالفم تا ۵ کاملاً موافقم) ارزیابی شده و حداقل نمره کلی ۱۰، بیانگر احساس امنیت پایین، و حداکثر آن ۵۰، بیانگر احساس امنیت بالا می‌باشد. مقادیر آلفای شاخص احساس امنیت اجتماعی (۰/۷۶) بوده که حاکی از پایایی مناسب آن متغیر است.

جدول ۲. تعاریف عملیاتی احساس امنیت اجتماعی

متغیر	ابعاد/ مولفه ها	گویه‌ها	سطح سنجش
	احساس امنیت جانی	۱. ترس از بلایای طبیعی	
		۲. ترس از محیط ناشناس	
		۳. ترس از محیط اجتماعی	
احساس امنیت اجتماعی	احساس امنیت مالی	۴. ترس از دست‌اندازهای شغل و دارایی‌ها	ترتیبی (از کاملاً مخالفم با کد ۱ تا کاملاً موافقم با کد ۵)
		۵. ترس از دزدی اموال	
		۶. ترس از سرمایه‌گذاری اقتصادی	
		۷. ترس از شرکت در تجمعات	
	احساس امنیت جمعی	۸. ترس از برگزاری در تجمعات	
		۹. برپایی مراسم گروهی	
		۱۰. نگرانی از برگزاری جلسات سخنرانی	

۵. یافته‌های پژوهش

۱.۵ سیمای پاسخ‌گویان

براساس یافته‌های توصیفی، ۷۳/۵ درصد پاسخ‌گویان را زنان متأهل و ۲۶/۵ درصد آنان را زنان مجرد تشکیل دادند. برحسب تحصیلات ۶/۵ درصد زنان کمتر از دیپلم، ۲۰/۲ درصد دارای تحصیلات دیپلم، ۱۷/۵ درصد دارای تحصیلات فوق‌دیپلم، ۳۹/۸ درصد دارای تحصیلات لیسانس، ۱۰/۴ درصد دارای تحصیلات فوق لیسانس و ۵/۶ درصد دارای تحصیلات دکتری می‌باشند.

برحسب وضعیت سنی، ۶/۳ درصد افراد بین ۲۰ تا ۲۴ سال، ۱۴/۵ درصد نیز در طبقه سنی ۲۵ تا ۲۹ سال، ۱۸/۴ درصد ۳۰ تا ۳۴ سال، ۲۰/۶ درصد، ۲۵/۴ درصد و ۱۴/۸ درصد به ترتیب در طبقه سنی ۳۵ تا ۳۹ سال، سنین ۴۰ تا ۴۵ و ۴۶ تا ۵۰ سال قرار داشته‌اند که بیشترین تعداد مربوط به زنان بین ۴۰ تا ۴۵ بوده که بیش از ۲۵ درصد جمعیت نمونه را تشکیل داده‌اند و کمترین تعداد مربوط به زنان ۲۰ تا ۲۴ سال است که در حدود ۶ درصد جمعیت نمونه این پژوهش را تشکیل داده‌اند.

توزیع پاسخ‌گویان برحسب اشتغال نشان می‌دهد ۳۴/۵ درصد زنان خانه‌دار، ۴۲/۵ درصد دارای مشاغل دولتی و ۲۳ درصد از مشاغل خصوصی برخوردار بوده‌اند.

تأثیر مؤلفه‌های سرمایه ... (حسین نازک‌تبار و هادی ابراهیمی کیاپی) ۳۴۷

آمار توصیفی مربوط به متغیرهای تحقیق شامل میانگین، انحراف معیار، حداقل و حداکثر در جدول ۱ ارائه شده است. میانگین سرمایه فرهنگی تجسم‌یافته برابر با ۲۶/۱۷، سرمایه فرهنگی عینیت‌یافته برابر ۳۸/۰۹، سرمایه فرهنگی نهادینه برابر با ۲۶/۳۵ و احساس امنیت اجتماعی برابر با ۱۸/۳۷ می‌باشد.

جدول ۱. میانگین، انحراف معیار، حداقل و حداکثر متغیرهای تحقیق (n=364)

متغیرها	میانگین	انحراف معیار	حداقل	حداکثر
سرمایه فرهنگی تجسم‌یافته	۲۶/۱۷	۰/۶۶	۲۲	۳۰
سرمایه فرهنگی عینیت‌یافته	۳۸/۰۹	۱/۱۵	۲۶	۵۰
سرمایه فرهنگی نهادینه	۲۶/۳۵	۰/۷۸	۱۸	۳۰
احساس امنیت اجتماعی	۱۸/۳۷	۰/۷۴	۱۰	۵۰

برای نرمال بودن داده‌ها، از آزمون کولموگروف-اسمیرنوف استفاده که نتایج آن در جدول ۲ ارائه شده است:

جدول ۲. نتیجه آزمون فرض نرمال بودن کلموگروف-اسمیرنوف (K-S)

متغیرها	آماره (K-S)	درجه آزادی	سطح معنی داری	نتیجه گیری
سرمایه فرهنگی تجسم‌یافته	۰/۰۵۲	۳۶۳	۰/۵۲۱	نرمال
سرمایه فرهنگی عینیت‌یافته	۰/۰۴۷	۳۶۳	۰/۶۳۷	نرمال
سرمایه فرهنگی نهادینه	۰/۰۶۱	۳۶۳	۰/۵۰۲	نرمال
احساس امنیت اجتماعی	۱/۰۲۶	۳۶۳	۰/۴۷۱	نرمال

نتایج جدول ۲ نشان می‌دهد که متغیرهای این تحقیق در سطح معناداری بالای ۰/۰۵ دارای توزیع نرمال هستند. با توجه به نرمال بودن داده‌ها از آزمون‌های مختص پارامتریک استفاده خواهد شد.

۲.۵ تحلیل استنباطی داده‌ها

برای بررسی فرضیه‌های پژوهش از آزمون همبستگی پیرسون استفاده شده است که نتایج آن در جدول ۳ ارائه شده است:

جدول ۳. نتایج حاصل از آزمون رابطه بین متغیرهای مستقل و متغیر وابسته

متغیرها	مقیاس متغیرها	میزان همبستگی	سطح معنی‌داری (Sig.)
سرمایه فرهنگی تجسم‌یافته - احساس امنیت اجتماعی	فاصله‌ای	۰.۵۰۹**	۰/۰۰۲
سرمایه فرهنگی عینیت‌یافته - احساس امنیت اجتماعی	فاصله‌ای	۰.۶۳۸**	۰/۰۰۱
سرمایه فرهنگی نهادینه - احساس امنیت اجتماعی	فاصله‌ای	۰.۵۶۲*	۰/۰۰۰

جدول ۳ در خصوص آزمون روابط بین متغیرهای مستقل و متغیر وابسته در بین زنان ۱۸-۵۰ ساله مشتمل بر این نتایج است: رابطه بین سرمایه فرهنگی تجسم‌یافته با احساس امنیت اجتماعی در سطح خطای کوچک‌تر از ۰/۰۵ و اطمینان ۰/۹۵ مثبت و معنادار است ($r=0/509$; $P=0/002$). هم‌چنین، نتیجه آزمون همبستگی پیرسون بین دو متغیر سرمایه فرهنگی عینیت‌یافته با احساس امنیت اجتماعی نشان داد که رابطه بین این دو متغیر در سطح خطای کوچک‌تر از ۰/۰۵ و اطمینان ۰/۹۵ مثبت و معنادار می‌باشد ($P=0/001$ ؛ $r=0/638$). نهایتاً؛ نتیجه آزمون همبستگی بین دو متغیر سرمایه فرهنگی نهادینه با احساس امنیت اجتماعی نشان داد که رابطه بین این دو متغیر در سطح خطای کوچک‌تر از ۰/۰۱ و اطمینان ۰/۹۹ مثبت و معنادار است ($r=0/562$; $P=0/000$).

هم‌چنین در مقاله حاضر، از رگرسیون چندگانه با روش گام به گام برای بررسی تأثیر متغیرهای مستقل معنی‌دار بر احساس امنیت اجتماعی استفاده شده است.

جدول ۴. مدل رگرسیونی چند متغیره احساس امنیت اجتماعی

متغیرها	ضرایب غیراستاندارد		آماره t	سطح معناداری
	B	خطای معیار		
سرمایه فرهنگی تجسم- یافته	۰/۳۰۳	۰/۰۲۵	۲/۱۲۶	۰/۰۰۱
سرمایه فرهنگی عینیت-	۰/۴۱۲	۰/۰۴۱	۳/۶۴۱	۰/۰۰۰۱

یافته					
۰/۰۰۰۱	۲/۳۰۴	۰/۲۴۰	۰/۰۳۸	۰/۳۲۷	سرمایه فرهنگی نهادینه

آماره‌های جدول ۴ نشان می‌دهند که از میان متغیرهای مستقل مورد نظر، کدام متغیر بیشترین تأثیر و کدام کمترین تأثیر را بر احساس امنیت اجتماعی دارند. با توجه به آماره بتا که نشان از میزان تأثیر هر متغیر مستقل که مقدار استاندارد شده است، بر روی متغیر وابسته نشان می‌دهد، متغیر سرمایه فرهنگی عینیت‌یافته با مقدار بتای ۳۶ درصد بیشترین تأثیر را داشته و بعد از آن، متغیر سرمایه فرهنگی نهادینه با مقدار بتای ۲۴ درصد، دومین متغیر تأثیرگذار و متغیر سرمایه فرهنگی تجسم‌یافته با مقدار بتای ۲۰ درصد، سومین متغیر تأثیرگذار است. این آماره‌ها نشان می‌دهد که هر چه میزان تأثیر مولفه‌های سرمایه فرهنگی بیشتر شود، احساس امنیت اجتماعی بالاتری در بین زنان اتفاق می‌افتد. برای تعیین این‌که متغیرهای مستقل مذکور تا چه اندازه توانسته‌اند تغییرات متغیر وابسته یعنی احساس امنیت اجتماعی را تبیین کنند، از آماره ضریب تعیین استفاده خواهیم کرد.

جدول ۵. شاخص‌ها و آماره‌های تحلیل رگرسیونی احساس امنیت اجتماعی

ضریب همبستگی R	ضریب تعیین R ²	ضریب تعیین تصحیح شده ΔR^2	سطح معناداری
۰/۶۲	۰/۳۸	۰/۲۹	۰/۰۰۱

با توجه به مقدار آماره موجود در جدول بالا، ضریب تعیین با ۰/۳۸ است و این مطلب را بیان می‌کند که ۳۸ درصد از واریانس و تغییرات احساس امنیت اجتماعی زنان را متغیرهای موجود در معادله تبیین می‌کنند.

۶. بحث و نتیجه‌گیری

امنیت پدیده چندبعدی است و مطالعه احساس امنیت اجتماعی در یک جامعه به لحاظ متغیرهای اقتصادی، اجتماعی و سیاسی امکان‌پذیر است؛ اما نظریه پردازان بر این عقیده اند که میزان احساس امنیت اجتماعی در یک جامعه به اندازه وجود آن ضرورت دارد. چون واکنش‌هایی که فرد در جامعه، در قبال عدم امنیت بروز خواهد داد، تابع میزان دریافت و ادراک او از امنیت خواهد بود و لذا احساس امنیت، متغیری اساسی محسوب می‌شود. از

سوی دیگر، آگاهی از میزان احساس آسایش، آرامش، عدالت و امنیت از سوی زنان یک جامعه و ایجاد زمینه‌های شکل‌گیری و گسترش احساس امنیت اجتماعی در بین آن‌ها از اولویت‌های برنامه‌ریزان سیاستگذاران اجتماعی- فرهنگی خواهد بود. بنابراین، توجه به تاثیر سرمایه فرهنگی در میزان احساس امنیت اجتماعی که نقشی مهمی در توسعه اجتماعی و فرهنگی در بین زنان داشته و به‌عنوان یکی از محورهای توسعه پایدار در جامعه شناخته می‌شوند، نیز اهمیت زیادی دارد. مطالعه حاضر با هدف بررسی تاثیر مولفه‌های سرمایه فرهنگی بر احساس امنیت اجتماعی زنان انجام شده است.

فرضیه اصلی تحقیق مبتنی بر رابطه میزان مولفه‌های سرمایه فرهنگی و احساس امنیت اجتماعی در بین زنان بوده است. نتایج پژوهش حاضر از همبستگی مثبت و معناداری مولفه‌های سرمایه فرهنگی یا متغیر میزان احساس امنیت اجتماعی را نشان داده‌اند. پس هرچه میزان مولفه‌های سرمایه فرهنگی در بین زنان افزایش یابد، میزان احساس امنیت اجتماعی آنان بیش‌تر خواهد شد. این نتایج با یافته‌های پژوهش حسونند (۱۳۹۷)، بحری‌پور و دیگران (۱۳۹۱) و اکارت و کراین (۲۰۰۶) همسو است. بوردیو معتقد است که افراد براساس میزان سرمایه فرهنگی خود، بین خودشان با دیگران تمایز قائل می‌شوند. از آن-جایی که سرمایه فرهنگی قریحه فرد را تحت تاثیر قرار می‌دهد، سبب می‌شود قریحه‌های متفاوتی بین افراد شکل بگیرند بر این اساس سرمایه فرهنگی سبب می‌شود تا افراد احساس امنیت اجتماعی کنند (فاضلی، ۱۳۸۲). زنان به اشکال متفاوت سرمایه فرهنگی (تجسم‌یافته، عینیت‌یافته، نهادینه) دسترسی دارند و همین امر در احساس امنیت اجتماعی آن‌ها موثر است. زنان مهم‌ترین انتقال‌دهنده‌های انگاره‌های فرهنگی و اجتماعی حاکم بر جامعه هستند، لذا هرگونه خلاء عاطفی یا فقدان احساس امنیت در بین آن‌ها می-تواند آسیب‌های جبران‌ناپذیری را به دنبال داشته باشد که اختلافات خانوادگی و عدم انسجام در خانواده از جمله پیامدهای آن است.

یافته‌های رگرسیون نشان داد که متغیرهای تجسم‌یافته، عینیت‌یافته و نهادینه از مولفه‌های سرمایه فرهنگی می‌توانند احساس امنیت اجتماعی زنان را پیش‌بینی کنند. با استناد به نظریات سرمایه فرهنگی بوردیو، کالینز، دیماجیو و چلبی و نیز مطابق با نظریه‌های مطرح شده احساس امنیت اجتماعی نظیر گیدنز، ال ویور، فیشر و فمینیست‌ها و استناد به نتایج حاصل از تحقیق حاضر، مولفه‌های سرمایه فرهنگی تجسم‌یافته، عینیت‌یافته و نهادینه قادر

به پیش بینی احساس امنیت اجتماعی زنان می‌باشد. بنابراین زنانی که از مولفه‌های سرمایه فرهنگی بالاتری برخوردار باشند به طبع، احساس امنیت اجتماعی مطلوب‌تری خواهند داشت. نتایج پژوهش حاضر با نتایج مجموع پژوهش‌های پیشین از جمله پژوهش‌های عباسی اسفنجر و رازقی مله (۱۳۹۷)، ویور (۲۰۱۰) و لوئیس بری و ویلش (۲۰۱۰) همسویی دارد.

همچنین مطابق نظریه گیدنز، سرمایه فرهنگی، احساس امنیت افراد را افزایش می‌دهد. به اعتقاد گیدنز افراد در جریان کنش‌های خود با توسل به قواعد (آموزه‌های دینی و نگرش به حجاب) و منابع (رسانه‌های جمعی و مولفه‌های سرمایه فرهنگی) به احساس امنیت یا عدم احساس امنیت دست می‌یابند. با توجه به این‌که فرضیه‌های تحقیق حاضر به بررسی رابطه بین سرمایه فرهنگی و احساس امنیت اجتماعی پرداخته است، لذا نتیجه به دست آمده در آزمون این فرضیه با نظریه‌های گیدنز همخوان است. از سودی دیگر، نتایج نشان می‌دهد که احساس امنیت اجتماعی یکی از مساله مشترک زنان است که با مولفه‌های سرمایه فرهنگی پیوند خورده است و در صورتی که به امنیت اجتماعی زنان توجه نشود، مساله‌های ذهنی مربوط به ناامنی و ترس از مشکلات خانوادگی پیش رو، نهاد خانواده را مورد تهدید قرار می‌دهد. بر این اساس به اعتقاد فمینیست‌ها مساله اساسی شرایط اجتماعی و اقتصادی نابرابری است که عدم احساس امنیت اجتماعی را برای زنان به صورت یک مساله اجتماعی تبدیل می‌کند. مطابق نظر فمینیست‌ها همواره تبعیض ساختاری جوامع به زیان زنان بوده است و ساختارهای موجود در جامعه مرد سالاری می‌تواند اسباب ناامنی آنان را نیز فراهم آورد (عبدالله خانی، ۱۳۸۳).

هم چنین، طبق نظریه بوردیو، مالکیت سرمایه فرهنگی به فرد اجازه می‌دهد در حوزه تولیدات فرهنگی اعمال کنترل کند. این سرمایه گاه به مثابه یک قدرت تلقی می‌شود و فضای جامعه و رفتارها را تحت تأثیر قرار می‌دهد. بدیهی است، شأن اجتماعی و خانوادگی افراد در جامعه به مثابه قدرت عمل می‌کنند. چنانچه این قدرت یا سرمایه فرهنگی خدشه بپذیرد یا کاهش یابد، فضای عمومی جامعه سبب کاهش کارایی و اثربخشی در زمینه‌های مختلف خواهد شد. از این رو، اگر افراد با بینش و آگاهی خود به نتیجه رسیده باشند که رعایت قوانین و هنجارها هم به نفع خود آن‌ها و هم به نفع جامعه است، می‌توان گفت احساس امنیت در جامعه فراگیر شده است، بر این مبنا، سرمایه فرهنگی عاملی است که

احساس امنیت اجتماعی را به دنبال آورده و آموزش مهارت‌های فرهنگی، نگرشی نوین را در امنیت اجتماعی زنان به دنبال خواهد داشت (بوردیو، ۱۳۹۱).

بنابراین، در جهت تقویت سرمایه فرهنگی و ارتقای احساس امنیت اجتماعی در بین زنان و با توجه به نقش معنادار متغیر سرمایه فرهنگی و مولفه‌های سه‌گانه آن در تبیین متغیر احساس امنیت اجتماعی، پیشنهادهای زیر مطرح می‌شود:

- سیاست‌گذاران و برنامه‌ریزان اجتماعی - فرهنگی برای ارتقاء احساس امنیت اجتماعی و بهبود وضعیت فعلی زنان، برنامه‌هایی را در زمینه دسترسی به امکانات و تسهیلات فرهنگی - آموزشی در هر منطقه شهر و نیز گسترش مکانی‌هایی برای آموزش مهارت‌های فرهنگی فراهم کنند.

- لازم است که اثرات و پیامدهای تحولات اجتماعی و فرهنگی در سطح شهر ساری مورد بررسی و ارزیابی قرار گیرد تا امکان شناخت عوامل تهدیدکننده احساس امنیت اجتماعی در بین زنان فراهم آید.

- طبق نتایج تحقیق افزایش سرمایه فرهنگی در بین زنان باعث افزایش احساس امنیت اجتماعی آنان می‌شود، لذا نهادهای آموزشی و رسانه‌های جمعی به ویژه صدا و سیما با تولید و پخش برنامه‌های متنوع فرهنگی می‌توانند برای تقویت احساس امنیت اجتماعی در بین زنان گام موثری بردارند.

یکی از عوامل اصلی مؤثر بر احساس امنیت اجتماعی زنان، برخورداری از فعالیت‌های فوق برنامه از جمله علاقه به نقاشی و خطاطی، علاقه به تماشای تئاتر، بازدید از موزه یا نمایشگاه‌های هنری و .. است. باید شرایطی فراهم شود تا زنان در این محیط‌ها بتوانند تعامل بهتر و مؤثرتری با افراد داشته باشند و بتوانند سطح احساس امنیت اجتماعی‌شان را به نحو مطلوبی افزایش دهند.

کتاب نامه

استونز، راب (۱۳۷۹)، متفکران بزرگ جامعه‌شناسی، ترجمه مهرداد میر دامادی، تهران: نشر مرکز.
اسمیت، فیلیپ (۱۳۸۷)، درآمدی بر نظریه فرهنگی معاصر، ترجمه حسن پویان، تهران: دفتر پژوهش‌های فرهنگی.

تأثیر مؤلفه‌های سرمایه ... (حسین نازک‌تبار و هادی ابراهیمی کیایی) ۳۵۳

- بحری‌پور و دیگران (۱۳۹۱)، بررسی رابطه بین سرمایه اجتماعی و احساس امنیت اجتماعی، مجله پژوهش‌های راهبردی امنیت و نظم اجتماعی، شماره ۴، صص ۸۷-۵۵.
- بورديو، پی‌یر و همکاران (۱۳۹۱)، شکل‌های سرمایه در کتاب سرمایه اجتماعی: اعتماد، دموکراسی و توسعه، ترجمه افشین خاکباز و حسن پویان، تهران: نشر شیرازه.
- بیات، بهرام (۱۳۸۸)، جامعه‌شناسی احساس امنیت، تهران: انتشارات امیر کبیر.
- حاجیانی، ابراهیم (۱۳۸۴)، چارچوب روش‌شناختی برای بررسی احساس امنیت اجتماعی، فصلنامه مطالعات امنیت اجتماعی، تهران: انتشارات معاونت اجتماعی ناجا.
- حسنوند، مهدی (۱۳۹۷)، رابطه بین سرمایه اجتماعی- فرهنگی و احساس امنیت در بین زنان شهرستان خرم‌آباد، نشریه علمی دانش انتظامی لرستان، دوره ۶، شماره ۲۳، پاییز، صص ۵۷-۲۷.
- روحانی، حسن (۱۳۸۸)، درآمدی بر نظریه سرمایه فرهنگی، فصلنامه راهبرد، سال هجدهم، شماره ۵۳، صص ۷۰-۳۴.
- ریتزر، جرج (۱۳۷۴)، نظریه‌های جامعه‌شناسی در دوران معاصر، ترجمه محسن ثلاثی، تهران: انتشارات علمی.
- زنجانی زاده، هما (۱۳۸۳)، مقدمه‌ای بر جامعه‌شناسی پیر بورديو، مجله علوم اجتماعی، دانشکده ادبیات و علوم انسانی دانشگاه فردوسی مشهد، سال اول، شماره ۲، تابستان، صص ۲۳-۳.
- سیدمن، استیون (۱۳۸۶)، کشاکش آراء در جامعه‌شناسی، ترجمه هادی جلیلی، تهران: نشر نی.
- شارع پور، محمود و خوش فر، غلامرضا (۱۳۸۱)، رابطه سرمایه فرهنگی با هویت اجتماعی جوانان، مطالعه موردی شهر تهران، نامه علوم اجتماعی، شماره ۲۰، صص ۱۴۷-۱۳۳.
- صالحی امیری، سیدرضا (۱۳۹۶)، مفاهیم و نظریه‌های فرهنگی، تهران: نشر ققنوس.
- عباسی اسفنجر، علی اصغر و رازقی مله، هادی (۱۳۹۷)، بررسی تأثیر سرمایه فرهنگی بر احساس امنیت شهروندان شهرستان‌های استان مازندران، مجله انتظام اجتماعی، سال دهم، شماره ۲، تابستان، صص ۱۴۸-۱۰۹.
- عبداله‌خانی، ع. (۱۳۸۳)، نظریه‌های امنیت، تهران: مؤسسه فرهنگی مطالعات و تحقیقات بین‌المللی.
- عسگری، پیمان؛ فراهانی، فاطمه و صالحی امیری، سیدرضا (۱۳۹۷)، طراحی الگوی توسعه سرمایه فرهنگی در خانواده ایرانی، مطالعات توسعه اجتماعی ایران، سال ۱۰، شماره ۲، صص ۳۹-۲۷.
- فاضلی، محمد (۱۳۸۲)، مصرف و سبک زندگی، قم: انتشارات صبح صادق.
- کلاهچیان، م. (۱۳۸۴)، راهکارهای تحقق امنیت اجتماعی، مجموعه مقالات همایش امنیت اجتماعی، تهران: معاونت اجتماعی نیروی انتظامی.

- گیدنز، آنتونی (۱۳۷۷)، پیامدهای مدرنیته، ترجمه: محسن ثلاثی، تهران: نشر مرکز.
- ماندل، ر. (۱۳۷۹). چهره متغیر امنیت ملی، ترجمه: پژوهشکده مطالعات راهبردی، تهران: انتشارات پژوهشکده مطالعات راهبردی.
- نصری، ق. (۱۳۷۸)، معنا و ارکان جامعه‌شناسی امنیت، تهران: موسسه مطالعات راهبردی.
- نوروزی، ف؛ و دیگران (۱۳۸۸)، بررسی احساس امنیت اجتماعی زنان ۱۵-۲۹ ساله شهرستان تهران و عوامل اجتماعی مؤثر بر آن، فصلنامه راهبرد، سال هجدهم، شماره ۵۳، صص ۱۵۹-۱۲۹.
- نوغانی، محسن (۱۳۸۳)، آموزش و پرورش و بازتولید فرهنگی، مجله رشد علوم اجتماعی، شماره ۳، صص ۱-۲۵.
- نویدینیا، م. (۱۳۸۲)، درآمدی بر امنیت اجتماعی، فصلنامه مطالعات راهبردی، سال ششم، شماره ۱۹، صص ۷۰-۵۳.
- وائقی، ق. (۱۳۸۰). تدابیر و سیره عملی علی (ع) در تأمین امنیت اجتماعی، تهران: مرکز تحقیقات و پژوهش‌های ناجا.
- هانینگتون، ساموئل و لارنس هریسون (۱۳۸۳)، اهمیت فرهنگ، ترجمه انجمن توسعه و مدیریت ایران، تهران: انتشارات امیرکبیر.

- Ackaert J & Craen. V.M. (2006), Quality of Social Existence in Local Democracy. Paper to be presented at the XVI ISA World Congress of Sociology. Durban, South-Africa, 23-29 July 2006./ RC03 Sessions.
- Bourdieu, P. (1977), *Distinction: A Social Critique of the Judgment of Taste*, Cambridge: Harvard University Press.
- Bourdieu, P. (1986), The forms of capital. *Cultural theory: an anthology*, 1, 81-93.
- Fischer, C. (1982), *To Dwell among Friends*, Chicago, University of Chicago.
- Louise Berry, Helen & Welsh, Jennifer A (2010), Social capital and health in Australia: An overview from the household, income and labour dynamics in Australia survey, *Social Science & Medicine*, 70, PP. 588-596.
- Giddens, A. (1999). "Risk and Responsibility" *The modern low review*, vol.62 .No.1. pp: 1-5.
- Merry, S. (1981), *Urban Danger. Life in a Neighborhood of Strangers*, Philadelphia, Temp) & University.
- Tucker, Jr, Kenneth H. (1998). *Anthony Giddens and Modern Social Theory*, London, Sage Publication.
- UN Development program, *Human Development Report. (1994) Network and oxford: Oxford university press, Published for the united Nations Development Programme (UNDP)*, p 10.
- Wearver, D. (2010). "Societal Security and Social Suport." *Journals of Gerontology, Series B: Psychological and Social Sciences*, 61(1): S24-S34.